

**UCHWAŁA NR LIX/300/2022
RADY MIEJSKIEJ W LWÓWKU**

z dnia 29 grudnia 2022 r.

**w sprawie: uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Lwówek na 2023 rok**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.), w związku z art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.) oraz art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 2050 z późn. zm.), Rada Miejska w Lwówku uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Lwówek na 2023 rok, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 roku.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Piotr Przewoźny

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Lwówek na 2023 rok

Dział I Wprowadzenie.

§ 1. 1. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Lwówek na 2023 rok, zwany dalej „**Programem**” jest elementem „Gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych na lata 2016-2026”. **Program** określa sposób realizacji zadań własnych gminy wynikających z art.4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm). Polityka rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie Gminy Lwówek prowadzona jest zgodnie z kierunkami określonymi w niniejszym programie będącym kontynuacją działań w tym zakresie, prowadzonych w latach poprzednich.

2. Aktami prawnymi regulującymi kwestie realizacji działań z przedmiotowego zakresu są:

- 1) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz.U. z 2021 r., poz. 1119 z późn. zm.);
- 2) ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r. poz. 1608);
- 3) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1634 z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r. poz. 1327 z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 633 z późn. zm.);
- 6) ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 2241);

- 7) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- 8) ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 1710 z późn. zm.);
- 9) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r., poz. 559 z późn. zm.);
- 10) ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2022 r. poz. 2561);
- 11) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);
- 12) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- 13) rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

Dział II

Problemy związane ze spożywaniem alkoholu.

Rozdział 1

Diagnoza wstępna.

§ 2. Na świecie spada spożycie alkoholu. Mniej piją Niemcy, Włosi, Francuzi, a obecnie także Rosjanie. Inaczej jest w Polsce. Rocznie statystyczny Polak wypija ok. 11 litrów spirytusu na głowę. Zjawisko to spowodowane jest między innymi niską ceną alkoholu, łatwą dostępnością trunków, reklamą napojów alkoholowych. W połowie lat 90. XX wieku, w grupie osób starszych niż 15 lat wypijano już osiem litrów czystego alkoholu na głowę, w 2005 roku - 9,5 litra, w 2010 roku - 10,5 litra i ponad 11 litrów w 2017 roku.

§ 3. Średnia spożycia alkoholu w Polsce jest wyższa niż średnia europejska – według danych Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) w Polsce na jednego mieszkańca przypadało w 2016 roku średnio 10,4 litra czystego alkoholu etylowego, co sprawia, że nasz kraj znajduje się w czołówce europejskich państw pod względem spożycia alkoholu. Z ekspertyzy sporządzonej przez Instytut Psychiatrii i Neurologii wynika, że średnie spożycie alkoholu na jednego mieszkańca w

Polsce wynosi 9,4 litra, natomiast w Warszawie jest wyższe od przeciętnego o 50 proc. i wynosi średnio 13,3 litra.

§ 4. Picie szkodliwe jest jednym z najważniejszych czynników wpływających na zdrowie ludzi na całym świecie. W 2016 roku w wyniku szkodliwego spożywania alkoholu na świecie zmarło blisko 3 mln osób (5,3% wszystkich zgonów) – 2,3 mln mężczyzn i 0,7 mln kobiet. Śmiertelność związana z konsumpcją alkoholu jest wyższa niż śmiertelność spowodowana takimi chorobami, jak gruźlica, HIV/AIDS i cukrzyca. Spośród wszystkich zgonów związanych z nadużywaniem alkoholu, najwięcej było skutkiem urazów (28,7%), chorób przewodu pokarmowego (21,3%), chorób sercowo-naczyniowych (19%), chorób zakaźnych (12,9%) i nowotworów (12,6%). Jak podaje Państwowa Agencja RPA, umieralność kobiet nadużywających alkoholu jest wyższa niż mężczyzn, przy czym główne jej przyczyny to: alkoholowe uszkodzenie wątroby, zapalenie trzustki, wypadki i przemoc, samobójstwa, nowotwory i choroby serca.

Rozdział 2

Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież.

§ 5. W maju i czerwcu 2019 r. w ramach europejskiego projektu: „European School Survey Project on Alcohol and Drugs” (ESPAD) zrealizowano audytoryjne badanie ankietowe na losowej próbie reprezentatywnej uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych (wiek: 15-16 lat) oraz drugich klas szkół ponadgimnazjalnych (wiek: 17-18 lat) naszego kraju. Badania ESPAD podjęto po raz pierwszy w 1995 r. W 2019 r. badanie zostało zrealizowane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii oraz Państwową Agencję Rozwiązywania problemów Alkoholowych przy współpracy Instytutu Psychiatrii i Neurologii. Ważona próba ogólnopolska liczyła 2 814 uczniów trzecich klas szkół gimnazjalnych oraz 3089 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych, chociaż w sumie zebrano 12 434 ankiet.

§ 6. Alkohol:

- 1) napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Chociaż raz w ciągu całego swojego życia piło 84% uczniów z młodszej grupy i 96% uczniów z starszej grupy. Picie napojów alkoholowych jest na tyle rozpowszechnione, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem piło 47% piętnasto-szesnastolatków i 76% siedemnasto-osiemnastolatków. Porównanie wyników badania z 2019 r. z wynikami

wcześniejszych badań wskazuje na trend spadkowy rozpowszechnienia picia wśród gimnazjalistów zapoczątkowany w 2007 r. Wcześniej obserwowano tendencje wzrostową;

- 2) w zakresie wskaźników picia alkoholu przez gimnazjalistów w latach 1995-2007 obserwowano proces zacierania się różnic między dziewczętami i chłopcami, który w 2011 r. uległ zahamowaniu. W czasie ostatnich ośmiu lat odnotować trzeba wznowienie tego procesu. W 2019 r. odsetki dziewcząt, które piły w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem są nieznacznie wyższe, niż jak analogiczne odsetki chłopców. Stało się tak za sprawą większego spadku rozpowszechnienia picia wśród chłopców niż wśród dziewcząt;
- 3) począwszy od pierwszych badań ESPAD najbardziej popularnym napojem alkoholowym wśród całej młodzieży jest piwo, a najmniej – wino;
- 4) wysoki odsetek badanych przyznaje się do przekraczania progu nietrzeźwości. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem, 11% uczniów z młodszej kohorty i 19% ze starszej grupy wiekowej chociaż raz upiło się w takim stopniu, że doświadczało zaburzeń równowagi, mowy lub nie pamiętało co się z nimi działo. W wcześniejszych edycjach badania ESPAD do 2011 r. pytano o nietrzeźwość w trochę inny sposób, stąd wyniki obecnego badania nie są porównywalne z wcześniejszym trendem. Pytanie o upijanie się w obecnej postaci zadawano od 2011 r. Od tego czasu do 2019 r. obserwujemy bardzo słaby trend spadkowy;
- 5) uwagę zwraca wysoki poziom dostępności napojów alkoholowych przejawiający się w ocenach respondentów. W zakresie ocen dostępności napojów alkoholowych odnotować trzeba powolną, ale konsekwentnie pozytywną tendencję zmniejszania się odsetków uczniów określających swój dostęp jako bardzo łatwy. Ponadto zmniejszają się też odsetki uczniów dokonujących zakupów napojów alkoholowych, zwłaszcza piwa;
- 6) większość młodzieży jest dobrze zorientowana w zakresie ryzyka szkód zdrowotnych i społecznych związanych z piciem alkoholu. O stopniu ryzyka, według ocen respondentów, w znacznym stopniu decyduje wzór picia. W 2015 r. odnotowano zahamowanie tendencji spadkowej traktowania picia alkoholu jako zachowania bardzo ryzykownego, a w przypadku intensywnego picia nawet jej odwrócenie. W 2019 r. obserwujemy wzrost odsetków uczniów przypisujących każdemu ze wzorów picia alkoholu duże ryzyko;
- 7) w 2019 r., w stosunku do 2015 r., odnotować trzeba bardziej liberalne podejście rodziców do picia alkoholu przez ich pociechy.

§ 7. Narkotyki:

- 1) zgodnie z oczekiwaniami wyniki badania wskazują na znacznie niższy poziom rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych, niż legalnych, zwłaszcza alkoholu. Większość badanych nigdy po substancje nielegalne nie sięgała. Wśród tych, którzy mają za

sobą takie doświadczenia większość stanowią osoby, które co najwyżej eksperymentowały z marihuaną lub haszyszem. Chociaż raz w ciągu całego życia używało tych substancji 21% młodszych uczniów i 37% starszych uczniów. Na drugim miejscu wśród uczniów gimnazjów pod względem rozpowszechnienia substancji nielegalnych jest amfetamina (4%), a wśród uczniów szkół wyższego poziomu – ecstasy (5%);

- 2) aktualne, okazjonalne używanie substancji nielegalnych, czego wskaźnikiem jest używanie w czasie ostatnich 12 miesięcy, także stawia marihuanę lub haszysz na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia. W klasach trzecich gimnazjów używa tego środka 17% uczniów, w klasach drugich szkół ponadgimnazjalnych – 30%. W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 9% uczniów klas trzecich gimnazjów i 15% uczniów klas drugich szkół ponadgimnazjalnych używało tych substancji. W zakresie używania przetworów konopi do 2011 r. obserwowaliśmy podobne tendencje w obu grupach wiekowych. W 2015 r. pojawiły się odmienności – wzrost wszystkich trzech wskaźników w młodszej grupie uległ zahamowaniu podczas gdy w starszej tylko odsetki używających w czasie ostatnich 30 dni nie uległy zmianie. W 2019 r. w obu grupach wiekowych przeważa tendencja spadkowa;
- 3) zarówno eksperymentowanie z substancjami nielegalnymi, jak ich okazjonalne używanie jest bardziej rozpowszechnione wśród chłopców niż wśród dziewcząt;
- 4) inne wskaźniki problemu marihuany i haszyszu, takie jak postrzegana dostępność czy oferty tych substancji, jak również zasięg używania ich w otoczeniu badanych wykazują podobne tendencje jak rozpowszechnienie używania. W młodszej grupie w 2019 r. zaznaczył się spadek, w starszej stabilizacja lub także spadek. Potwierdza to tezę o odwróceniu trendu wzrostowego problemu przetworów konopi wśród młodzieży szkolnej;
- 5) w obszarze oceny ryzyka związanego z używaniem substancji obserwujemy trend spadkowy odsetków badanych przypisujących używaniu marihuany lub haszyszu duże ryzyko, niezależnie od tego czy pytamy o eksperymentowanie z tymi substancjami, ich okazjonalne, czy nawet regularne używanie.

§ 8. Nowe substancje psychoaktywne („dopalacze”) - odsetki uczniów, którzy używali nowych substancji psychoaktywnych są znacznie niższe niż odsetki używających przetworów konopi. Nie odnotowano wzrostu tych odsetków między 2011 r. i 2015 r. Wśród uczniów ze starszej kohorty odnotowano nawet spadek rozpowszechnienia używania tych substancji na przestrzeni całego życia oraz w czasie ostatnich 12 miesięcy. W 2019 r. w obu kohortach zmniejszyły się odsetki uczniów, którzy używali „dopalaczy” kiedykolwiek w życiu, zaś

w młodszej kohorcie także tych, którzy sięgali po nie w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem.

§ 9. Podsumowanie wyników badań:

- 1) wyniki badania ESPAD sugerują pewne sukcesy w ograniczaniu dostępności alkoholu dla nieletnich. Ten długoterminowy proces jest wart dalszego wsparcia. Ograniczanie dostępności alkoholu, to jedna z najbardziej obiecujących strategii ograniczania problemów alkoholowych. Wzrost liberalnego podejścia rodziców, do picia alkoholu przez ich dzieci może rodzić obawy o trwałość pozytywnego trendu w rozpowszechnieniu picia przez młodzież;
- 2) analiza trendów używania przetworów konopi ujawnia interesującą prawidłowość. Obecny spadek rozpowszechnienia nie jest jedynym spadkiem w czasie ostatniego niemal ćwierćwiecza objętego badaniami ESPAD. Załamanie trendu wzrostowego pojawiło się także w 2007 r. Może nie być dziełem przypadku to, że spadki rozpowszechnienia przypadają akurat na lata restytucji wartości konserwatywnych, dominowanych przez większość tego okresu przez wartości liberalne. Kolejne edycje ESPAD w przyszłości mogą rzucić więcej światła na tę kwestię;
- 3) analiza trendów rozpowszechnienia używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. „dopalaczy” napawa optymizmem. Tendencjom spadkowym w tym zakresie towarzyszy wzrost przekonań o ryzyku związanym z używaniem tych substancji, nie tylko w sposób regularny, ale także na poziomie eksperymentowania. Trzeba dodać, iż wskaźniki dostępności tych substancji także weszły w trend spadkowy;
- 4) szczególnym wyzwaniem pozostaje znaczne rozpowszechnienie palenia tytoniu i picia alkoholu przez dziewczęta. Wyniki uzyskane w 2019 r. potwierdziły skalę potrzeb w zakresie profilaktyki alkoholowej oraz tytoniowej adresowanej do dziewcząt. Większość wskaźników picia alkoholu i palenia tytoniu u dziewcząt jest podobna do notowanej u chłopców. Tradycyjnie zarówno picie, jak palenie należały do męskich atrybutów. Zmiany obyczajowe jakich doświadczamy w ostatnich dziesięcioleciach zdają się kwestionować tę zasadę. W efekcie rodzi to nowe zagrożenia, na które odpowiedzią powinno być szersze uwzględnienie specyfiki dziewcząt jako adresatów profilaktyki.

Rozdział 3

Uszkodzenia zdrowia u dorosłych nadmiernie pijących.

§ 10. 1. Populacja osób pijących ryzykownie i szkodliwie szacowana jest w Polsce na 2,5 do 4 milionów, a liczbę osób uzależnionych można oszacować między 700 a 900 tys., z czego ok. 80% stanowią mężczyźni.

2. Według Światowej Organizacji Zdrowia, alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji (po nadciśnieniu i paleniu tytoniu), a ponad 60 różnych rodzajów chorób i urazów ma związek z alkoholem.

3. Corocznie, z przyczyn bezpośrednio i pośrednio związanych z używaniem alkoholu, umiera w Polsce ponad 10 tysięcy osób.

Rozdział 4

Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.

§ 11. 1. Uzależnienie od alkoholu bliskiej osoby i związane z tym jej nieprawidłowe funkcjonowanie wywiera negatywny wpływ na pozostałych członków rodziny, zarówno dorosłych, jak i dzieci.

2. Szacuje się, że w rodzinach z problemem alkoholowym tj. w takich, w których co najmniej jedna osoba pije w sposób szkodliwy dla niej i dla członków tej rodziny żyje 3-4 mln osób, w tym: 1,5-2 mln dzieci.

3. Dysfunkcja takiej rodziny zakłóca prawidłowy rozwój dziecka. Dzieci te doświadczają wielu traumatycznych sytuacji, w tym przemocy ze strony rodziców, które zagrażają ich bezpieczeństwu i zdrowiu.

Rozdział 5

Naruszanie prawa przez osoby handlujące alkoholem.

§ 12. 1. Administracyjne i prawne ograniczanie dostępności alkoholu, koncesjonowanie jego produkcji i sprzedaży są jednym z najskuteczniejszych narzędzi ograniczania zakresu problemów alkoholowych. Stąd konieczność kontrolowania przestrzegania prawidłowości obrotu alkoholem. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi reguluje te kwestie dość szczegółowo.

2. Do naruszeń prawa w tym zakresie należą zwłaszcza:

- 1) sprzedaż alkoholu osobom nieletnim (szacuje się, że około 60% sprzedawców łamie ten zakaz) i nietrzeźwym;
- 2) sprzedaż alkoholu bez wymaganego zezwolenia lub wbrew warunkom określonym w ustawie;
- 3) nielegalna reklama napojów alkoholowych;
- 4) zakłócanie porządku publicznego w miejscu sprzedaży – lub najbliższej okolicy – w związku z nabywaniem tam napojów alkoholowych.

Dział III

Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu przez mieszkańców Miasta i Gminy Lwówek.

§ 13. 1. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Urzędu Miasta i Gminy Lwówek według liczby mieszkańców w grudniu 2022 roku):

		w Polsce - 38,6 mln	w mieście 100 tys. mieszk.	w Gminie Lwówek
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2-3% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2 000 osób	ok.210 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4 000 osób	ok.280 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4 000 osób	ok.280 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5 000-7 000 osób	ok.448-628 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Razem ok 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5 300 osób: dorosłych i dzieci	ok.400 osób - dorosłych i dzieci

2. Przedstawione powyżej dane pokazują, że w Gminie Lwówek różne kategorie problemów alkoholowych mogą dotyczyć około 1798 osób, co stanowi około 20 % wszystkich jej mieszkańców. Zaznaczyć należy, że maleje liczba mieszkańców Gminy Lwówek.

Dział IV

Źródła pozyskania danych do diagnozy lokalnych problemów uzależnień w Gminie Lwówek.

Rozdział 1

Uchwały i zarządzenia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

§ 14. 1. Kształtowanie zasad usytuowania i limitowania punktów sprzedaży napojów alkoholowych wpływa na wielkość konsumpcji alkoholu, a ta z kolei przekłada się na wzrost lub spadek liczby problemów alkoholowych.

2. W roku 2018 Rada Gminy Lwówek podjęła uchwałę nr XLIX/306/2018 w sprawie określenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, zasad usytuowania na terenie Miasta i Gminy Lwówek miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych oraz ograniczenia w godzinach nocnych sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Uchwała określa odległości punktów sprzedaży napojów alkoholowych od obiektów chronionych, ograniczenia sprzedaży napojów alkoholowych w godzinach nocnych (w godz. 23.00 - 6.00) oraz maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na poziomie:

- 1) 111 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, czyli w punktach detalicznych;
- 2) 24 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, czyli w punktach gastronomicznych.

Rozdział 2

Rynek napojów alkoholowych w gminie.

§ 15. 1. Na terenie Miasta i Gminy Lwówek rynek napojów alkoholowych przedstawia się następująco:

- 1) liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) według stanu w grudniu 2022 roku:
 - a) zawierających do 4,5% oraz piwo – 27,
 - b) powyżej 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) - 25,

- c) i powyżej 18% - 25;
- 2) liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne):
- a) zawierających do 4,5% oraz piwo – 6,
 - b) powyżej 4,5% do 18 % (z wyjątkiem piwa) - 2 ,
 - c) i powyżej 18% - 4.
2. W roku sprawozdawczym nie podjęto decyzji o cofnięciu zezwolenia.
3. Nie kontrolowano punktów sprzedaży w zakresie zgodności oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych o wysokości sprzedaży oraz ze względu na naruszenie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

Rozdział 3

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 16. 1. Kluczową rolę w działaniach podejmowanych w ramach **Programu** odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lwówku, której obsługę organizacyjno-techniczną sprawuje Urząd Miasta i Gminy Lwówek.

2. Członkowie Gminnej Komisji powołani zostali Zarządzeniem nr 9/2019 Burmistrza Miasta i Gminy Lwówek z dnia 7 lutego 2019 roku.

3. Na mocy Zarządzenia nr 29/2004 Burmistrza Miasta i Gminy Lwówek z dnia 11 października 2004 r. powołany został Pełnomocnik do realizacji Programu i umocowany do koordynacji oraz nadzoru nad jego realizacją.

4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lwówku współpracuje w zakresie realizacji Programu m.in. z Miejsko-Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Zdrowia, Policją, Sądem Rejonowym, szkołami oraz organizacjami pozarządowymi.

5. Ważnym zadaniem wynikającym z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jest działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lwówku (GKRPA), na której spoczywa między innymi obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia zastosowania wobec osoby uzależnionej obowiązku poddania się leczeniu.

6. GKRPA w Lwówku jest organem pomocniczym gminy także w zakresie zwiększania dostępności wsparcia kierowanego do osób uzależnionych oraz ich bliskich. W roku 2022:

- 1) nie wszczęto postępowań w sprawie podjęcia procedury sądowego zobowiązania do leczenia odwykowego;
- 2) nie skierowano do sądu wniosków o zobowiązanie osób do podjęcia leczenia odwykowego;
- 3) zmotywowano do podjęcia dobrowolnego leczenia w placówce leczenia uzależnień 10 osób;
- 4) członkowie komisji uczestniczyli w 2 szkoleniach podnoszących kompetencje.

Rozdział 4

Punkt Informacyjno - Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy.

§ 17. 1. Rodziny borykające się z problemem uzależnienia lub przemocy w rodzinie mogą otrzymać pomoc i wsparcie w działającym od około 22 lat Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym GKRPA.

2. Do zadań Punktu konsultacyjnego należy:

- 1) rozpoznanie problemu – wstępna diagnoza uzależnienia, współuzależnienia, przemocy domowej, problemy wychowawcze, społeczne, prawne;
- 2) motywowanie i informowanie o możliwości podjęcia leczenia – dla uzależnionych, współuzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie;
- 3) motywowanie osób pijących ryzykownie i szkodliwie, ale nieuzależnionych, do zmiany szkodliwego wzoru picia;
- 4) udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym (np. poprzez rozmowy podtrzymujące);
- 5) udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy;
- 6) informowanie o dostępnych miejscach i formach pomocy oraz kompetencjach poszczególnych służb i instytucji z terenu gminy, które mogą się włączyć w systemową pomoc dla rodziny.

§ 18. 1. W ramach działalności punktu od stycznia do listopada 2022 roku udzielono ogółem 140 porad, w tym:

- 1) porady psychologa: 60;
- 2) porady prawnika: 40;
- 3) porady specjalisty ds. uzależnień: 40.

2. Niektóre porady były jednorazowe, natomiast większość ma charakter powtarzających się, systematycznych konsultacji i rozmów motywujących.

Rozdział 5

Szkoły, przedszkola i inne placówki oświatowo-wychowawcze.

§ 19. Podejmując różnorakie działania w kierunku zminimalizowania skutków zachowań ryzykownych, placówki oświatowe dokonują również analizy ich wpływu w sferze wychowawczej i profilaktycznej. Obowiązkiem placówek oświatowych jest coroczne tworzenie – przy udziale rodziców - programów profilaktyczno-wychowawczych szkoły/przedszkola.

Rozdział 6

Placówki leczenia odwykowego.

§ 20. Na terenie Gminy nie funkcjonuje placówka leczenia odwykowego. Mieszkańcy najczęściej korzystają z usług Zakładu Leczenia Uzależnień w Charcicach, Szpitala Psychiatrycznego w Międzyrzeczu lub w Kościanie.

Rozdział 7

Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lwówku.

§ 21. 1. Z pomocy materialnej M-GOPS w 2022 r. korzystało łącznie 314 rodzin (w tym rodzin z Ukrainy). Z ogólnej liczby rodzin - 28 było objętych pomocą z powodu uzależnienia lub nadużywania alkoholu przez co najmniej jednego z członków rodziny.

2. Na pomoc rodzinom z problemem alkoholowym w 2022 roku przeznaczono 120.790, zł.

Rozdział 8

Placówki wsparcia dziennego dla dzieci opisać działalność placówek wsparcia.

§ 22. Na terenie gminy zawieszono w latach 2021/2022 działalność 6 placówek wsparcia dziennego prowadzonych w formie zajęć świetlicy z programem opiekuńczo-wychowawczym przy

szkołach. Powodem zawieszenia zajęć był stan po epidemii COVID-19, reorganizacja placówek w związku ze zmianami systemu edukacji oraz brakami kadrowymi. Z powyższych powodów zawieszono też zajęcia rekreacyjno-sportowe z programem profilaktyki uzależnień.

Rozdział 9

Komenda Policji w Lwówku.

§ 23. W realizacji **Programu** wspomagają gminę policjanci z Posterunku we Lwówku. Dane postępowań w stosunku do nietrzeźwych kierujących, liczby nietrzeźwych nieletnich, wypadków drogowych, przestępstw przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, mandatów za spożywanie alkoholu w miejscach publicznych, są gromadzone w KPP Policji w Nowym Tomyślu i dotyczą całego Powiatu Nowotomyskiego. Nie można wyodrębnić - ze względu na sprawozdawczość - informacji dotyczących tylko Gminy Lwówek.

Dział V

Adresaci programu.

§ 24. Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Miasta i Gminy Lwówek, a w szczególności:

- 1) dzieci i młodzież;
- 2) rodzice, opiekunowie i wychowawcy;
- 3) konsumenci i sprzedawcy napojów alkoholowych;
- 4) osoby pijące w sposób ryzykowny, szkodliwy oraz osoby uzależnione;
- 5) rodziny osób z problemem uzależnień i przemocy;
- 6) pracownicy podmiotów działających na terenie Miasta i Gminy Lwówek, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy.

Dział VI

Cele, priorytety i zadania Programu. Nadzór nad Programem.

§ 25. 1. Cel główny Programu – Rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń, a także ograniczanie negatywnych skutków społecznych, będących konsekwencją tych zjawisk, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

2. Cel główny realizowany będzie w obszarach profilaktyki uniwersalnej, selektywnej, wskazującej, rehabilitacji oraz promocji zdrowego stylu życia i edukacji zdrowotnej.

§ 26. Priorytety Programu:

- 1) rozszerzenie oferty zajęć profilaktycznych;
- 2) prowadzenie i upowszechnianie działań informacyjnych i edukacyjnych oraz działalności szkoleniowej, mających na celu podniesienie wśród mieszkańców, a w szczególności wśród dzieci i młodzieży, poziomu wiedzy o zagrożeniach wynikających ze spożywania alkoholu, zażywania substancji psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych;
- 3) zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem uzależnień oraz dla osób doznających przemocy w rodzinie;
- 4) zintensyfikowanie działań w zakresie skutecznego egzekwowania przepisów dotyczących sprzedaży i podawania, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

§ 27. 1. Zgodnie z zapisami art.4¹ ust.1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;

- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

2. Zgodnie z art.10 ust. 1 ustawy, o której mowa w ust. 1, o przeciwdziałaniu narkomanii do zadań własnych gminy należy:

- 1) zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniom;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i oprownej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej, oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo - rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób.

§ 28. Nadzór nad realizacją **Programu** w gminie Lwówek na 2023 rok sprawuje pełnomocnik burmistrza.

Dział VII

Harmonogram działań Programu na poszczególne zadania w 2023 roku.

§ 29. Harmonogram działań do zadań, o których mowa w § 27 ust. 1 i 2 prezentuje się następująco:

- 1) zadanie pod nazwą: **Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i środków odurzających:**

ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
Funkcjonowanie i finansowanie Punktu Informacyjno –	Zakup literatury, materiałów biurowych, środków czystości,	Liczba osób zgłaszających się i korzystających z

Konsultacyjnego Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lwówku	publikacja ogłoszeń, prenumerata czasopism, zakup wydawnictw, ulotek, plakatów; remonty, doposażenie i utrzymanie pomieszczenia itp.	punktu; liczba zakupionych materiałów informacyjnych
Wydawanie opinii biegłych orzekających w przedmiocie uzależnienia	Wydawanie zleceń na wykonanie opinii o stopniu uzależnienia	Liczba osób skierowanych na badanie, liczba wydanych opinii
Kontynuowanie pracy grup wsparcia dla uzależnionych i współuzależnionych oraz ofiar przemocy w rodzinie	Udostępnienie pomieszczenia do pracy grup wsparcia; zatrudnienie specjalistów	Liczba osób korzystających z grup wsparcia; liczba pracujących specjalistów
Edukacja dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu i używania środków psychoaktywnych	Zakup i rozpowszechnianie materiałów, wydawnictw, ulotek itp.	Liczba zakupionych materiałów informacyjnych, ulotek, wydawnictw

2) zadanie pod nazwą: **Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:**

ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
Wdrażanie procedury zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego oraz procedury interwencji Niebieskiej Karty	Prowadzenie rozmów motywujących do leczenia; udzielanie informacji o działalności GKRPA i możliwości podjęcia terapii, posiedzenia GKRPA oraz ZI; rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o możliwościach uzyskania pomocy; informowanie o zjawisku przemocy w rodzinie i możliwościach przeciwdziałania jej; informowanie na temat dostępu do działań profilaktycznych, placówek leczenia uzależnień; kierowanie wniosków do sądu o przymusowe leczenie	Liczba przyjętych wniosków o objęcie leczeniem odwykowym; liczba osób wezwanych na posiedzenia GKRPA; liczba posiedzeń GKRPA; liczba osób, które uzyskały informację o możliwościach pomocy; liczba wniosków do sądu; liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy; liczba osób wezwanych podejrzewanych o stosowanie przemocy
Dyżury członków GKRPA	Udzielanie informacji m.in. o działalności GKRPA i możliwościach podjęcia terapii	Liczba udzielonych informacji
Pomoc psychologiczna, prawna i terapeutyczna dla rodzin z	Zawarcie umów ze specjalistami; finansowanie	Liczba udzielonych porad; liczba odbiorców

problemem uzależnień oraz przemocą w Rodzinie.	działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego	wdrażanych działań
Szkolenia, kursy specjalistyczne zwiększające kompetencje w zakresie pomagania rodzinom z problemem uzależnień i/ bądź przemocy.	Wybór realizatora szkoleń; zawarcie umowy ze specjalistą	Liczba szkoleń; liczba osób przeszkolonych

3) zadanie pod nazwą: **Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych:**

ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
Wdrażanie rekomendowanych programów profilaktycznych realizowanych w środowisku szkolnym.	Rekomendowane programy profilaktyczne.	Liczba szkół/instytucji realizujących zadania; liczba osób biorących udział; liczba zrealizowanych
Organizacja świetlic środowiskowych i socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Lwówek	Finansowanie prowadzenia zajęć; zakup wyposażenia, materiałów i pomocy dydaktycznych; zakup programów profilaktycznych	Liczba świetlic; liczba dzieci korzystających ze świetlic; liczba realizowanych programów/projektów
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem bazy sportowej na terenie Miasta i Gminy Lwówek poprzez organizowanie zajęć rekreacyjno- sportowych w połączeniu z profilaktyką zachowań ryzykownych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych i przemocy.	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych. Organizowanie zajęć sportowo-rekreacyjnych; doposażenie w sprzęt i pomoce dydaktyczne, zakup sprzętu na place zabaw	Liczba osób biorących udział; liczba zrealizowanych działań
Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami społecznymi związanymi z używaniem alkoholu i przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami zajęć profilaktycznych	Wybór oferty formy wypoczynku; wybór programu profilaktycznego; podpisanie umowy	Liczba osób uczestniczących w wypoczynku; liczba zrealizowanych działań
Propagowanie idei	Organizacja Dnia Trzeźwości;	Liczba realizowanych

trzeźwościowych na terenie Miasta i Gminy Lwówek	udział mieszkańców w kampaniach edukacyjnych dotyczących problematyki uzależnień i przemocy	kampanii profilaktycznych; szacunkowa liczba uczestniczących osób
Prowadzenie działań edukacyjno – informacyjnych w zakresie problematyki związanej z uzależnieniami	Działania informacyjno-edukacyjne; zakup i rozpropagowywanie czasopism, broszur, ulotek i innych materiałów	Liczba przeprowadzonych działań; szacunkowa liczba osób biorących udział; liczba zakupionych materiałów informacyjnych i edukacyjnych
Organizowanie szkoleń w zakresie profilaktyki uzależnień i przemocy	Wybór realizatora szkoleń; realizacja szkoleń	Liczba przeszkolonych osób; liczba szkoleń

4) zadanie pod nazwą: **Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii:**

ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
Promowanie i wspieranie abstynencji oraz zdrowego stylu życia wśród mieszkańców Miasta i Gminy Lwówek	Przeprowadzenie konkursu ofert, podpisanie umów/umowy.	Liczba osób uczestniczących; liczba wspieranych organizacji
Wspieranie programów profilaktycznych adresowanych do osób uzależnionych i ich rodzin	Przeprowadzenie konkursu ofert; podpisanie umów/umowy	Liczba uczestników; liczba wspieranych organizacji
Szkolenia dla służb zajmujących się profilaktyką i przeciwdziałaniem przemocy domowej (policja, pracownicy M-GOPS, ZI, GKRPA, kadra pedagogiczna)	Wybór szkolenia; finansowanie szkolenia	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach
Szkolenia dla sprzedawców i właścicieli sklepów handlujących napojami alkoholowymi	Wybór szkolenia; finansowanie szkolenia	Liczba szkoleń; liczba osób uczestniczących

5) zadanie pod nazwą: **Podjęcie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:**

ZADANIA	DZIAŁANIA	WSKAŹNIKI
Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych	Przeprowadzenie kontroli; podejmowanie interwencji w przypadku nieprzestrzegania zasad i warunków korzystania z wydanych zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych	Liczba skontrolowanych punktów; liczba przeprowadzonych kontroli
Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o	Opiniowanie złożonych wniosków przez GKRPA	Liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie

wydanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych		zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych
---	--	---

Dział VIII

Finansowanie zadań Programu.

§ 30. Finansowanie Programu będzie dokonywane w ramach środków pozyskiwanych z wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

§ 31. W Programie przyjmuje się, że wpływy finansowe z opłat za wydawane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie Lwówek w roku 2023 wyniesie 165.000,00 zł oraz wpływy z części opłaty za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych w obrocie hurtowym w roku 2023 wyniesie 60.000,00 zł.

§ 32. W razie zmniejszenia lub zwiększenia wpływów, o których mowa w § 31, dokonana zostanie odpowiednia korekta.

§ 33. 1. Realizacja zadań w ramach Programu w 2023 roku odbywa się według stawek określonych w następujący sposób:

- 1) zajęcia opiekuńczo-wychowawcze i socjoterapeutyczne prowadzone przez osoby z wykształceniem co najmniej:
 - a) wyższym I ° (tytuł licencjata): 45 zł/godz.,
 - b) wyższym II ° (tytuł magistra): 55 zł/godz.;
- 2) zajęcia sportowe i rekreacji ruchowej dla dzieci i młodzieży prowadzone przez osoby z wykształceniem co najmniej:
 - a) wyższym I ° (tytuł licencjata): 45 zł/godz.,
 - b) wyższym II ° (tytuł magistra): 55 zł/godz.;
- 3) konsultacje specjalistów w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym:
 - a) lekarz psychiatra: 250 zł/godz.,
 - b) prawnik: 250 zł/godz.,
 - c) psycholog: 100 zł/godz.,
 - d) konsultant dla uzależnionych i współuzależnionych: 45 zł/godz.;

- 4) praca pełnomocnika burmistrza do realizacji **Programu**, ryczałt miesięczny bez dodatkowego wynagrodzenia przewidzianego dla członków komisji: 1 150 zł/miesiąc;
- 5) praca Gminnej Komisji Rozwiązywania problemów Alkoholowych (udział w dyżurach, kontrolach, posiedzeniach) – ryczałt miesięczny:
 - a) członek komisji: 450,- zł/miesiąc,
 - b) przewodniczący komisji: 550,- zł/miesiąc;

2. Nie stosuje się zwyczajki stawek wynagrodzeń określonych w ust. 1 o 100% za pracę w soboty, niedziele i święta.

3. Wszyscy prowadzący zajęcia wymienione w ust. 1, pkt 1 i 2, muszą posiadać specjalistyczne, co najmniej 20-godzinne, szkolenie z zakresu profilaktyki uzależnień, przemocy w rodzinie i/lub socjoterapii.

Uzasadnienie
do Uchwały nr LIX/300/2022 Rady Miejskiej w Lwówku
z dnia 29 grudnia 2022 r.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Lwówek na 2023 rok, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały, określa sposób realizacji zadań własnych gminy, o których mowa w art. 4¹ ust.1 i ust.2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zapisy Programu uwzględniają również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii zapisane w art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Realizacja zadań wskazanych w Programie finansowana jest ze środków uzyskiwanych z opłat za zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych zgodnie z art. 11¹ ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zgodnie z przywołanymi na początku uzasadnienia przepisami, Program uchwalany jest corocznie przez radę gminy.

Burmistrz Miasta i Gminy
Lwówek

Piotr Długosz